



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 362/2021-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej obchodnou spoločnosťou AK Herceg, s. r. o., Košická 56, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/232/14-185 z 15. júna 2016 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3Sžfk/14/2016 z 21. februára 2018 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu bola 4. júla 2018 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2S/232/14-185 z 15. júna 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3Sžfk/14/2016 z 21. februára 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobou podanou na krajskom súde 3. novembra 2014 sa žalobca – Krajský prokurátor v Trnave domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „daňové riaditeľstvo“) č. I/221/15926-86487/2011/993283-r z 22. augusta 2011 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie daňového riaditeľstva“), ktorým daňové riaditeľstvo ako právny predchodca žalovaného – Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky v zmysle § 48 ods. 5 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 511/1992 Zb.“) v plnom rozsahu vyhovel odvolaniu daňového subjektu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ].

a. s.”), a dodatočný platobný výmer č. 637/230/32572/07/Jnt z 27. decembra 2007, ktorým Daňový úrad Skalica v zmysle § 44 ods. 6 písm. b) bodu 1 zákona č. 511/1992 Zb. vyrubil spoločnosti [REDAKOVANÉ], rozdiel dane z príjmov právnických osôb za zdaňovacie obdobie 1999 v sume 1 063 679,21 eur, zmenil na platobný výmer podľa § 44 ods. 6 písm. a) bodu 1 zákona č. 511/1992 Zb., ktorým sa daň vyrubená po opakovanej kontrole neodlišuje od dane vyrubenej dodatočným platobným výmerom č. 637/2100/15935/02/Jnt z 3. apríla 2002.

3. Vo veci žaloby prokurátora krajský súd aj najvyšší súd konali za účasti sťažovateľky (v tom čase používala obchodné meno [REDAKOVANÉ]), ktorá bola v súlade so zmluvou o postúpení pohľadávok uzavretou 11. marca 2011 so spoločnosťou [REDAKOVANÉ], splnomocnená na zastupovanie spoločnosti [REDAKOVANÉ], na všetky konania súvisiace aj s preskúmaním napadnutého rozhodnutia daňového riaditeľstva a na vymáhanie všetkých pohľadávok predstavujúcich právo na vrátenie vyrubenej dane z príjmov právnických osôb za zdaňovacie obdobia rokov 1997, 1998 a 1999.

4. Sťažovateľka sa vo svojich písomných vyjadreniach počas správneho súdneho konania stotožnila so žalobou žalobcu. Žalovaný nebol podľa jej názoru oprávnený v posudzovanom prípade vydať napadnuté rozhodnutie bez odôvodnenia, pretože odvolaniu spoločnosti [REDAKOVANÉ], proti prvostupňovému rozhodnutiu nemohlo byť vyhovievané v plnom rozsahu v dôsledku skutočnosti, že oba dôvody [a) právo vyrubiť daň zaniklo, b) lízingové splátky mali byť uznané ako daňové výdavky] popri sebe neobstoja. Podľa názoru sťažovateľky dôvodom na zmenu rozhodnutia môže byť buď skutočnosť, že právo vyrubiť daň nikdy nebolo dané, alebo skutočnosť, že hoci právo vyrubiť daň dané bolo, toto právo neskôr uplynutím času zaniklo. Pokiaľ žalovaný vyhovel odvolaciemu dôvodu podľa bodu a), teda z dôvodu, že právo vyrubiť daň zaniklo, potom nebol kompetentný veci meritórne posudzovať (meniť prvostupňové rozhodnutie), ale mal prvostupňové rozhodnutie zrušiť a konanie zastaviť. Pokiaľ zamýšľal vyhovieť odvolaciemu dôvodu podľa bodu b), teda dôvodu, v zmysle ktorého lízingové splátky mali byť uznané ako daňové výdavky, upozorňovala sťažovateľka na to, že po opakovanej daňovej kontrole nebol vyrubovaný žiadny rozdiel dane, teda bolo v plnom rozsahu anulované dorubenie dane prvostupňovým rozhodnutím. Sťažovateľka tiež poukazovala na to, že dôvodom vydania prvostupňového rozhodnutia nebolo len neuznanie lízingových splátok ako daňových výdavkov, ale aj zvýšenie základu dane o úrok z poskytnutých prevádzkových preddavkov vyhodnotených správcom dane ako poskytnutie pôžičky. Pokiaľ teda žalovaný napadnutým rozhodnutím v plnom rozsahu anuloval dorubenie dane po opakovanej daňovej kontrole, mal sa vysporiadať meritórne aj s dôvodmi, pre ktoré nebolo dorubenie dane realizované prvostupňovým rozhodnutím zákonné v celom svojom rozsahu. Úlohou žalovaného v rámci odvolacieho konania bolo preskúmať napadnuté rozhodnutie v rozsahu požadovanom v odvolaní. Vydať rozhodnutie o odvolaní bez odôvodnenia v zmysle § 48 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. bolo možné len za predpokladu, že sa vyhovuje odvolaniu v celom rozsahu. Pokiaľ však druhá veta uvedeného ustanovenia ukladá odvolaciemu orgánu povinnosť vysporiadať sa so všetkými námietkami uvedenými v odvolaní, je potrebné ustáliť, že rozhodnutie o odvolaní bez odôvodnenia nie je možné vydať v prípade, že sa vyhovuje len niektorým námietkam uplatneným v odvolaní. Ak sa odvolací orgán v plnom rozsahu nestotožnil so všetkými námietkami uvedenými v odvolaní, resp. vyhovel len jednej z nich, má účastník daňového konania právo, aby poznal dôvody a právne posúdenie, ktoré viedli

k vydaniu napadnutého rozhodnutia daňového riaditeľstva. Opačný postup je podľa sťažovateľky v rozpore so zásadou legality a princípmi právneho štátu.

5. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo podľa § 250j ods. 2 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zrušené napadnuté rozhodnutie daňového riaditeľstva a vec vrátená žalovanému na ďalšie konanie. Krajský súd dospel k záveru, že hoci žalovaný vyhovel odvolaniu daňového subjektu, z povahy odvolacích dôvodov bolo zrejmé, že sa nemohol bezo zvyšku stotožniť so všetkými dôvodmi odvolania, ktoré boli postavené alternatívne a navzájom sa vylučovali. Preto žalovaný nesprávne aplikoval § 48 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. pripúšťajúci rozhodnúť v daňovom konaní o odvolaní aj bez odôvodnenia.

6. Sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu odvolanie, v ktorom namietala absenciu odôvodnenia rozhodnutia žalovaného a z nej plynúcu nepreskúmateľnosť tohto rozhodnutia. Okrem toho poukázala aj na uplynutie päťročnej prekluzívnej doby, v rámci ktorej zaniká právo správcu dane vyrubiť daň, v dôsledku čoho mal žalovaný o odvolaní rozhodnúť tak, že prvostupňové rozhodnutie správcu dane mal zrušiť a daňové konanie zastaviť. Argumentovala i zásadou materiálnej rovnosti, na základe ktorej sa domáhala uznania neoprávnenosti dorubenia dane aj za zdaňovacie obdobia 1997 a 1998. Od rozhodnutia najvyššieho súdu o jej odvolaní očakávala bližšie odpovede na otázky prednesené ňou v odvolaní (najmä otázky zániku práva vyrubiť daň), pretože v opačnom prípade „*opätovne hrozí nesprávne vyhodnotenie zo strany žalovaného*“.

7. Odvolanie proti zrušujúcemu rozsudku krajského súdu podal aj žalovaný.

8. Najvyšší súd odvolaniami napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil. V prvom rade k otázke aplikácie správneho právneho predpisu v konaní o odvolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu poukázal na § 491 ods. 2 a § 492 ods. 3 SSP a uviedol, že v danom prípade lehota na odvolanie začala odvolateľom plynúť dňom prevzatia napadnutého rozsudku krajského súdu, a to jednému 29. júna 2016 a druhému 30. júna 2016, a preto ich právne účinky zostali zachované. V prípade postupu najvyššieho súdu podľa Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) by toto nebolo na prospech odvolateľov, keďže najvyšší súd od 1. júla 2016 nerozhoduje o odvolaniach proti rozsudkom krajských súdov, preto konal podľa doterajšieho predpisu – OSP.

9. Pokiaľ ide o otázku účasti sťažovateľky v konaní o žalobe proti rozhodnutiu žalovaného, podľa názoru najvyššieho súdu právna úprava týkajúca sa plnenia daňových povinností iným ako daňovým subjektom v zmysle § 58 ods. 6 zákona č. 511/1992 Zb. ako osobitného predpisu vylučuje možnosť postúpenia pohľadávok v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka tak, ako to prezentoval krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia. Zákon č. 511/1992 Zb. je osobitným právnym predpisom, ktorý upravuje práva, povinnosti a postupy daňových orgánov a daňových subjektov, a nie je preto podľa najvyššieho súdu možné na práva a povinnosti vyplývajúce z daňových predpisov aplikovať všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka. Krajský súd totiž k tejto problematike uviedol, že postúpiť je možné existujúce či budúce pohľadávky vyplývajúce aj z daňového práva vrátane pohľadávok na daňových preplatkoch voči štátu (príslušnému správcovi dane).

10. K požiadavke sťažovateľky, aby v konaní bolo súdom rozhodnuté aj o dvoch ďalších dodatočných platobných výmeroch z 13. marca 2001, ktoré sa týkali rozdielu dane z príjmov právnických osôb za rok 1997 a 1998, najvyšší súd poukázal na odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu a uviedol, že v danom prípade je okruh súdneho prieskumu limitovaný obsahom žaloby, predmetom ktorej nebola požiadavka na súdny prieskum uvedených rozhodnutí. Rozšíriť žalobné dôvody je podľa § 250h ods. 1 OSP možné len v lehote podľa § 250b ods. 1 OSP, t. j. v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia správneho orgánu v poslednom stupni.

11. K ďalším námietkam sťažovateľky najvyšší súd v podstatnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky z obsahu spisu zistil, že zo strany daňového subjektu nebol vznesený len jeden dôvod pre zrušenie alebo zmenu Dodatočného platobného výmeru č. 637/230/32572/07/Jnt zo dňa 27. 12. 2007 nie je preto zrejmé, či rozhodnutie právneho predchodcu žalovaného č. I/221/15926 - 86487/2011/993283-r zo dňa 22. 8.2011 bolo vydané z dôvodu uplynutia prekluzívnej lehoty na vyrubenie rozdielu dane alebo z dôvodu, že právo na vyrubenie dane nikdy nevzniklo.

Pre posúdenie veci je potrebné sa vysporiadať s otázkou, či správca dane nemusel odôvodniť svoje rozhodnutie (podľa § 48 ods. 6 zákona o správe daní) len z dôvodu, že ním vyhovel konečnému návrhu daňového subjektu uvedenému v závere odvolania. Je potrebné pritom vychádzať zo skutočnosti, že na daňové konanie sa neviaže tzv. zásada koncentrácie konania, čo znamená, že odvolací orgán v odôvodnení rozhodnutia o odvolaní, sa musí vypoariadať so všetkými námietkami uvedenými v odvolaní, vrátane údajov, ktoré v ňom odvolávajúci sa subjekt uviedol. Zo žalobou napadnutého rozhodnutia však nevyplýva, ako sa daňový orgán vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v odvolaní, pričom je zrejmé, že vyhovenie odvolaniu v rozsahu jednej námietky vylučuje možnosť vyhovieť ďalšej námietke uvedenej v odvolaní. V danom prípade daňový orgán nemohol vyhovieť všetkým námietkam uvedeným v odvolaní daňového subjektu, a preto nemohol vydať rozhodnutie, ktoré neobsahovalo odôvodnenie obsahujúce právnu úvahu, na základe ktorej okolnosti dospel k potrebe zmeniť odvolaním napadnuté rozhodnutie. Každý odvolací orgán je viazaný povinnosťou preskúmať napadnuté rozhodnutie vždy v rozsahu, ktorý zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z odvolania. Ak sa správny orgán v rozhodnutí o odvolaní nevyporiadal so všetkými skutočnosťami uplatnenými v odvolaní, je daný dôvod, aby súd zrušil takéto rozhodnutie pre jeho nepreskúmateľnosť pre nedostatok dôvodov.

Pretože odvolanie daňového subjektu obsahovalo viacero dôvodov a námietok pre zrušenie alebo zmenu prvostupňového rozhodnutia, nie je možné aplikovať na daný prípad výnimku z povinnosti riadne odôvodniť rozhodnutie podľa § 48 ods. 6 prvá veta zákona o správe daní, pretože nie je zrejmé, ktorú z námietok uvedených odvolaní vyhodnotil odvolací orgán ako dôvodnú pre prijatý záver, t. j. ktoré skutočnosti boli podkladom pre rozhodnutie, akými úvahami sa správca dane spravoval pri hodnotení dôkazov, na základe akých právnych predpisov rozhodol...

V danom prípade nebola splnená ani podmienka na zrušenie žalobou napadnutého rozhodnutia a zastavenie konania podľa § 250j ods. 3 O.s.p. z dôvodu, že rozhodnutie vydal orgán, ktorý na to zo zákona nebol oprávnený, pretože odvolací súd nedospel k záveru, že by žalobou napadnuté rozhodnutie vydal orgán, ktorý na to nebol podľa zákona o správe daní oprávnený.

Zánik práva na vyrubenie dane nemožno zamieňať s oprávnením daňového orgánu na uskutočňovanie úkonov vo veci správy daní. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na ust. § 72 ods. 10 zákona č. 563/2009 Z.z., podľa ktorého, ak v priebehu odvolacieho konania uplynie lehota na vyrubenie dane, prvostupňový orgán alebo odvolací orgán podľa § 74 ods. 1 odvolacie konanie zastaví a napadnuté rozhodnutie zruší. V prípade výkladu ust. § 250j ods. 3 O.s.p. tak, ako ho prezentoval uvedený účastník by po uplynutí lehoty na vyrubenie dane nemohol odvolací daňový orgán postupovať podľa citovaného ustanovenia. Zároveň Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na ust. § 165b ods. 1 cit. zákona, v zmysle ktorého sa od 30.12.2012 daňové konania začaté podľa zákona č. 511/1992 Zb. dokončia podľa zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 165b ods. 1).“

II.

Argumentácia sťažovateľky

12. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd, ako aj najvyšší súd napadnutými rozsudkami rozhodli arbitrárne, keďže svoje skutkové zistenia a právne závery riadne neodôvodnili. Vo svojich záveroch sa obmedzili iba na konštatácie výsledkov hodnotenia skutkového stavu bez logického vysvetlenia zistených skutočností a aplikácie súvisiacich právnych ustanovení. Predmetné rozhodnutia sú tak podľa sťažovateľky nepresvedčivé, nepreskúmateľné a popierajú základné princípy spravodlivého procesu, ktorého výsledkom by malo byť predvídateľné rozhodnutie pre účastníkov konania.

13. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti vyslovila názor, že najvyšší súd v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia náležitým spôsobom nevysvetlil, z akého dôvodu pristúpil k postupu podľa OSP a v rámci odvolacieho konania neaplikoval ustanovenia SSP. Je toho názoru, že odvolací súd si za daných okolností mal vyžiadať k možnosti aplikácie SSP vyjadrenie žalobcu.

14. Pokiaľ ide o otázku účasti sťažovateľky v predmetnom konaní pred krajským súdom a najvyšším súdom, zastáva názor, že nedostatok právnej úpravy v zákone č. 511/1992 Zb. neznamena, že postúpenie tohto druhu pohľadávok je právne nedovolené. Je podľa nej potrebné rozlišovať, či úkon ako taký chce uskutočniť subjekt súkromného práva, ktorý má ústavou garantované právo konať to, čo nie je zákonom zakázané, alebo subjekt verejného práva, ktorý, naopak, je oprávnený konať výlučne tak, ako mu to zákon dovoľuje. Sťažovateľka zdôraznila, že zákonodarca až zákonom č. 440/2012 Z. z. účinným 1. januára 2013 zaviedol špeciálnu právnu úpravu predmetnej problematiky, podľa ktorej explicitne upravil, že daňový subjekt nemôže nárok na vrátenie dane, daňového preplatku a nárok na sumu podľa osobitných predpisov postúpiť podľa Občianskeho zákonníka. Dovtedy však postupovanie pohľadávok daňových subjektov vyplývajúcich z noriem daňového práva nebolo zákonom zakázané, a teda nemohlo byť ani v rozpore s právnymi predpismi.

15. K požiadavke, aby v konaní bolo súdom rozhodnuté aj o ďalších dvoch dodatočných platobných výmeroch z 13. marca 2001, ktoré sa týkali rozdielu dane z príjmov právnických osôb za rok 1997 a 1998, sťažovateľka uviedla, že v právnom štáte je neprípustné, aby správca dane vo vzťahu k zdaňovaciemu obdobiu roku 1999 uznal neoprávnenosť dorubenia dane v plnom rozsahu a vrátil neoprávnené vyrubené peňažné prostriedky, zatiaľ čo za zdaňovacie obdobie rokov 1997 a 1998

naďalej zadržiava sumu 1 303 299,47 eur, ktorá bola vo veľkej časti vyrubená z tých istých dôvodov podľa prvostupňového rozhodnutia. Preto sťažovateľka opakovane žiadala súd, aby v kontexte § 245 ods. 1 OSP pri výkone svojej prieskumnej právomoci vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu daňového riaditeľstva posúdil aj zákonnosť prv urobených rozhodnutí správnych orgánov a okrem napadnutého rozhodnutia daňového riaditeľstva zrušil aj dodatočné platobné výmery týkajúce sa vyrubenia rozdielu dane z príjmov právnických osôb za zdaňovacie obdobia 1997 a 1998. Podľa sťažovateľky sa však krajský súd ani najvyšší súd v odôvodnení svojich rozhodnutí s touto skutočnosťou náležitým spôsobom nevysporiadali a ani svoje rozhodnutie nezrušiť špecifikované dodatočné platobné výmery náležite neodôvodnili, čím opätovne prispeli k nezrozumiteľnosti a nepreskúmateľnosti svojich rozhodnutí, ako aj prehlbovaniu právnej neistoty účastníkov konania.

16. Podľa sťažovateľky postup správcu dane, ako aj dodatočné platobné výmery ním vydané boli zaťažené vadou nezákonnosti, a tak bolo úlohou všeobecných súdov túto vadu odstrániť. Oba vo veci konajúce súdy svoje rozsudky nedostatočne odôvodnili, keď námietky sťažovateľky vyriešili prakticky niekoľkými vetami, a najvyšší súd sa im takmer vôbec nevenoval napriek tomu, že sám tieto námietky identifikoval ako sťažovateľkou konkretizované žalobné dôvody.

17. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd v náleze vyslovil, že napadnutým rozsudkom krajský súd a napadnutým rozsudkom najvyšší súd porušili jej základné práva uvedené v bode 1, aby napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnutý rozsudok najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

18. Vec bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Rudolfovi Tkáčikovi, ktorému 16. februára 2019 uplynulo funkčné obdobie sudcu ústavného súdu. V súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 bola vec prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 bola vec predbežne prerokovaná v treťom senáte ústavného súdu v zložení Robert Šorl (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

19. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich práv uvedených v bode 1, pričom k porušeniu sťažovateľkou označených práv malo dôjsť napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu v konaní o preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia daňového riaditeľstva.

II.1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom krajského súdu:

20. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu ústavný súd nemá právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti, poukazujúc na princíp subsidiarity.

21. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

22. Z uvedeného vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnutý rozsudok krajského súdu, keďže ho už preskúmal na základe odvolania sťažovateľky najvyšší súd, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť sťažovateľke ochranu jej právam.

23. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

24. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať tú ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

25. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03).

26. Z postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňované a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

27. Vychádzajúc z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu v spojení s napadnutým rozsudkom krajského súdu (s poukazom na jednotu prvostupňového a opravného konania) a skutočností v týchto rozsudkoch uvedených, ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd v spojení s krajským súdom svoje právne závery primeraným spôsobom odôvodnil, tieto závery sú logické, konzistentné a ústavný súd ich nepovažuje za arbitrárne.

28. K účasti sťažovateľky v konaní ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že krajský súd otázku platnosti postúpenia pohľadávok nepovažoval pre posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia daňového riaditeľstva za rozhodujúcu (strana 11 rozsudku krajského súdu), čo je záver plne ústavne udržateľný. Navyše, v prejednávanej veci krajský súd aj najvyšší súd konali za účasti

sťažovateľky aj spoločnosti [REDAKOVANÉ], a teda sťažovateľka nemohla byť v tomto smere nijako ukrátená na svojich právach.

29. Z právnych názorov, ktorými najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí reagoval na odvolacie námietky sťažovateľky (pasáž citovaná v bode 12 toho uznesenia), vyplýva, že ňou tvrdená nemožnosť vydať napadnuté rozhodnutie žalovaného bez odôvodnenia bola akceptovaná a napadnuté rozhodnutie správneho orgánu zrušené. Postoj najvyššieho súdu k požiadavke sťažovateľky na zrušenie rozhodnutia žalovaného a zastavenie konania podľa § 250j ods. 3 OSP ústavný súd nehodnotí ako ústavne neudržateľný. Bez ambície stavať sa do pozície vykladača podústavného práva, zároveň však v záujme presvedčivosti odôvodnenia svojho uznesenia ústavný súd podčiarkuje, že hypotéza predmetného ustanovenia OSP („... ak rozhodnutie vydal orgán, ktorý na to nebol podľa zákona oprávnený“) nemieri na situácie skutkovo a právne totožné, prípadne obdobné tej, ktorá nastala u sťažovateľky. Legálny koncept „podľa zákona oprávnený“ použitý v § 250j ods. 3 druhej vete OSP je potrebné vykladať zužujúco, a teda ho nevyhnutne spájať s potrebnou zákonnou oporou kompetenčnej (právomoc a pôsobnosť) povahy. Na rozhodovanie o vyrubení dane disponuje tak daňový úrad, ako aj jeho bezprostredne nadriadený orgán (žalovaný) potrebnou kompetenciou, teda legitímnym poverením na individuálne zameraný výkon moci zo strany zákonodarcu. Extenzívna interpretácia a uplatňovanie by mohli viesť k extrémne širokému zasahovaniu súdnej moci (v správnom súdnictve) do výkonu moci exekutívnej (správa daní). Uvažovať preto o chýbajúcom oprávnení (kompetencii) na strane žalovaného len z dôvodu uplynutia prekluzívnej doby na vyrubenie dane tu nemožno.

30. Najvyšší súd zaujal relevantné stanovisko aj k sťažovateľkinej požiadavke na rozhodnutie aj o dodatočných platobných výmeroch týkajúcich sa rozdielu dane z príjmov právnických osôb za rok 1997 a 1998. Postoj najvyššieho súdu dôkladne rešpektuje dispozičný princíp pri domáhaní sa súdnej ochrany v správnom súdnictve. Dispozičná maxima sa uplatňuje aj v konaniach o žalobách prokurátora, preto jej dodržanie zo strany konajúceho súdu nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu, ktorého sa jeho nositeľ (subjekt dotknutý rozhodnutím správneho súdu o prokurátorovej žalobe) môže domáhať len v medziach zákonov, ktoré toto právo vykonávajú (čl. 51 ods. 1 ústavy).

31. Právne závery najvyššieho súdu v spojení s krajským súdom sú v napadnutom (potvrdzujúcom) rozsudku riadne zdôvodnené, rozsudok nevykazuje znaky zjavnej neodôvodnenosti ani arbitrárnosti. Ústavný súd tak nezistil také zásahy do práv sťažovateľky, ktoré by boli z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Rovnako nemožno dospieť ani k záveru, že by bol výklad najvyššieho súdu z ústavného hľadiska neospravedliteľný a neudržateľný v takej miere, aby v dôsledku toho mohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľkou označených práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Právne posúdenie sťažovateľkinej veci zo strany najvyššieho súdu je ústavne akceptovateľné a nemá znaky svojvôle alebo arbitrárnosti.

32. Ústavný súd zdôrazňuje, že nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy, pričom vo svojej judikatúre sa riadi zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (napr. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010).

Z tohto postavenia mu preto neprislúcha posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému najvyšší súd pri interpretácii a aplikácii zákona dospel.

33. Skutočnosť, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku zaujal právny názor, s ktorým sa sťažovateľka nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05). Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd v napadnutom rozsudku takéhoto výkladu či aplikácie zákonného predpisu nedopustil.

34. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež jej právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká súvislosť, ktorá by reálne signalizovala možnosť po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vysloviť porušenie ňou označených práv.

35. Na základe uvedených skutočností ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

36. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. júna 2021

Robert Šorl
predseda senátu